

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Kansallinen tietovarasto ja muita opetusministeriön kehityshankkeita

Ulla Neuvonen

Terveystieteiden keskuskirjasto

Korkeakoulujen raportointi opetusministeriölle

- **KOTA Online tilastot**

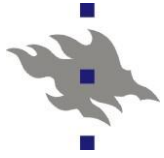
<https://kotaplus.csc.fi/online/Etusivu.do>

- **AMKOTA Online tilastot**

http://amkota2.csc.fi:8080/portal/page?_pageid=116,41059&dad=portal&schema=PORTAL

- **Kehittämistä suunniteleva Tiede-KOTA työryhmä**

Toimikausi 1.1.2007-31.1.2008

Rinnakkais selvitykset tukena

■ Suomen Akatemia

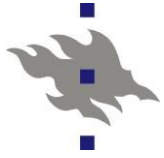
- NCR-tietokannan (ISI) käytettävyys yliopistojen julkaisujen laadun ja tuottavuuden arvioinnissa

■ Tampereen yliopiston Tieteen-, teknologian ja innovaatiotutkimuksen yksikkö (TaSTI)

- Kota-tietokannan bibliometristen aineistojen hyödynnettävyydestä rahoituskriteerinä
- Julkaisukäytännöt eri tieteenaloilla

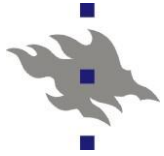
■ Valtion taloudellinen tutkimuskeskus (VATT)

- Julkaisutoiminnan vaatimaa työmäärää tieteenaloittain ja julkaisutyypeittäin kartoittava selvitys

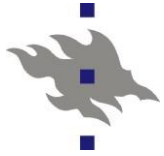
Raportteja työryhmän aiheesta

- [Bibliometrinen aineistojen käytettävyys yliopistojen julkaisujen laadun ja tuottavuuden arvioinnissa](#)
Opetusministeriön julkaisuja 2007:2
- [TiedeKOTA-työryhmän raportti](#)
Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2008:9
- [Julkaisukäytännöt eri tieteenaloilla](#)
Opetusministeriön julkaisuja 2008:33

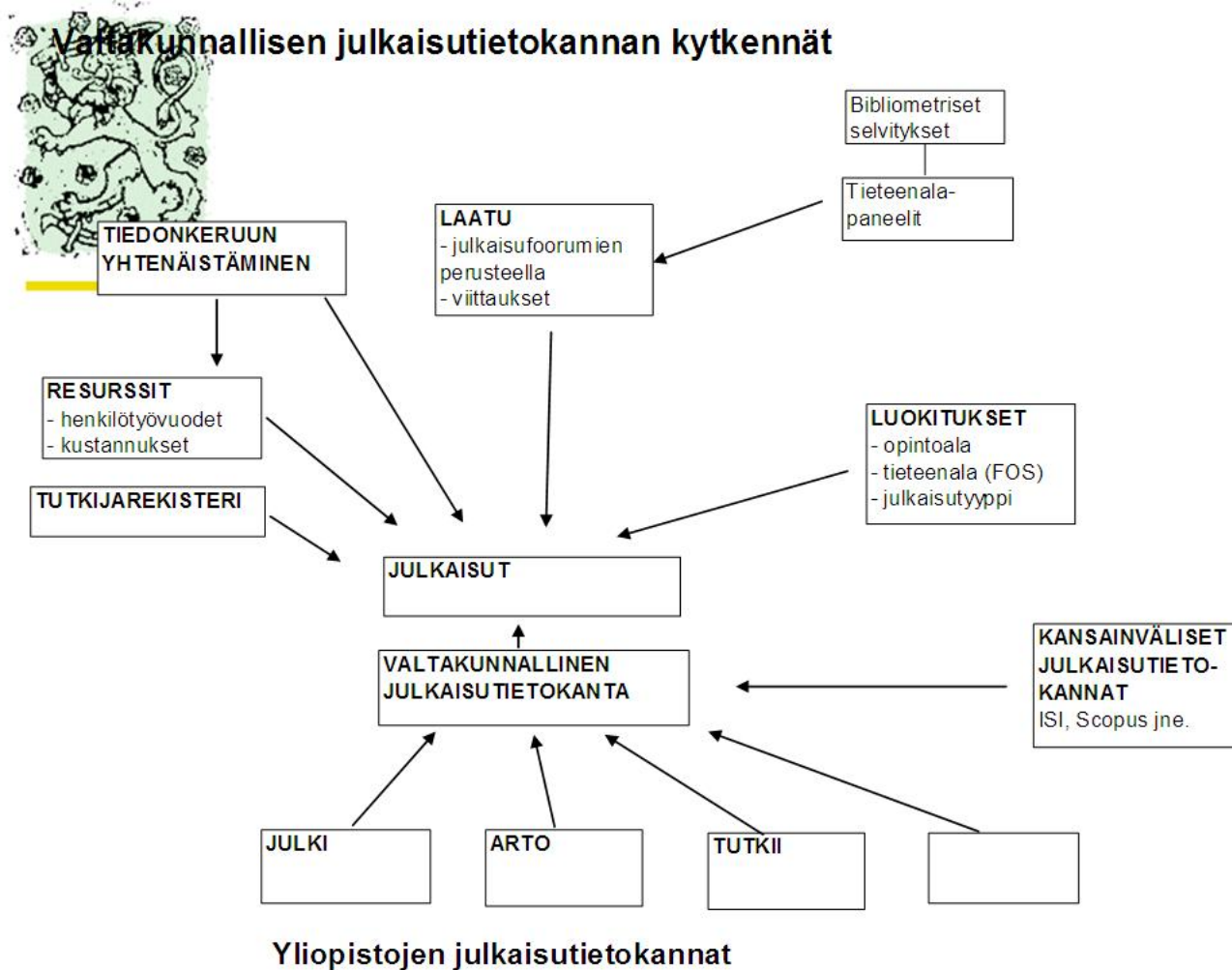
TiedeKOTA-työryhmän suosituksia

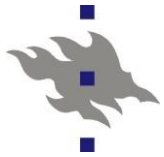
- Lisätään KOTA-julkaisuihin *tieteenalaluokitus* (OECD-FOS)
- Uudistetaan kansallinen *julkaisutyypiluokitus*
- Perustetaan valtakunnallinen *julkaisurekisteritietokanta* (JURE) yliopistojen julkaisutietokantojen yhteiseksi tietovarastoksi
- Hankitaan kansainvälisistä julkaisutietokannoista (esim. ISI WoS, Elsevier Scopus) suomalaisten tutkijoiden julkaisuaineisto
- Perustetaan *julkaisuforumijärjestelmä* julkaisujen tieteellisyyden ja laadun määrittämiseksi
- Tieteellisen julkaisutoiminnan mittaaminen hyödyntämällä TaSTI:n ja VATT:in julkaisukäytäntöihin ja julkaisujen vaatimaan työmäärään liittyviä selvityksiä

Valtakunnallisen julkaisurekisterin kytkennät

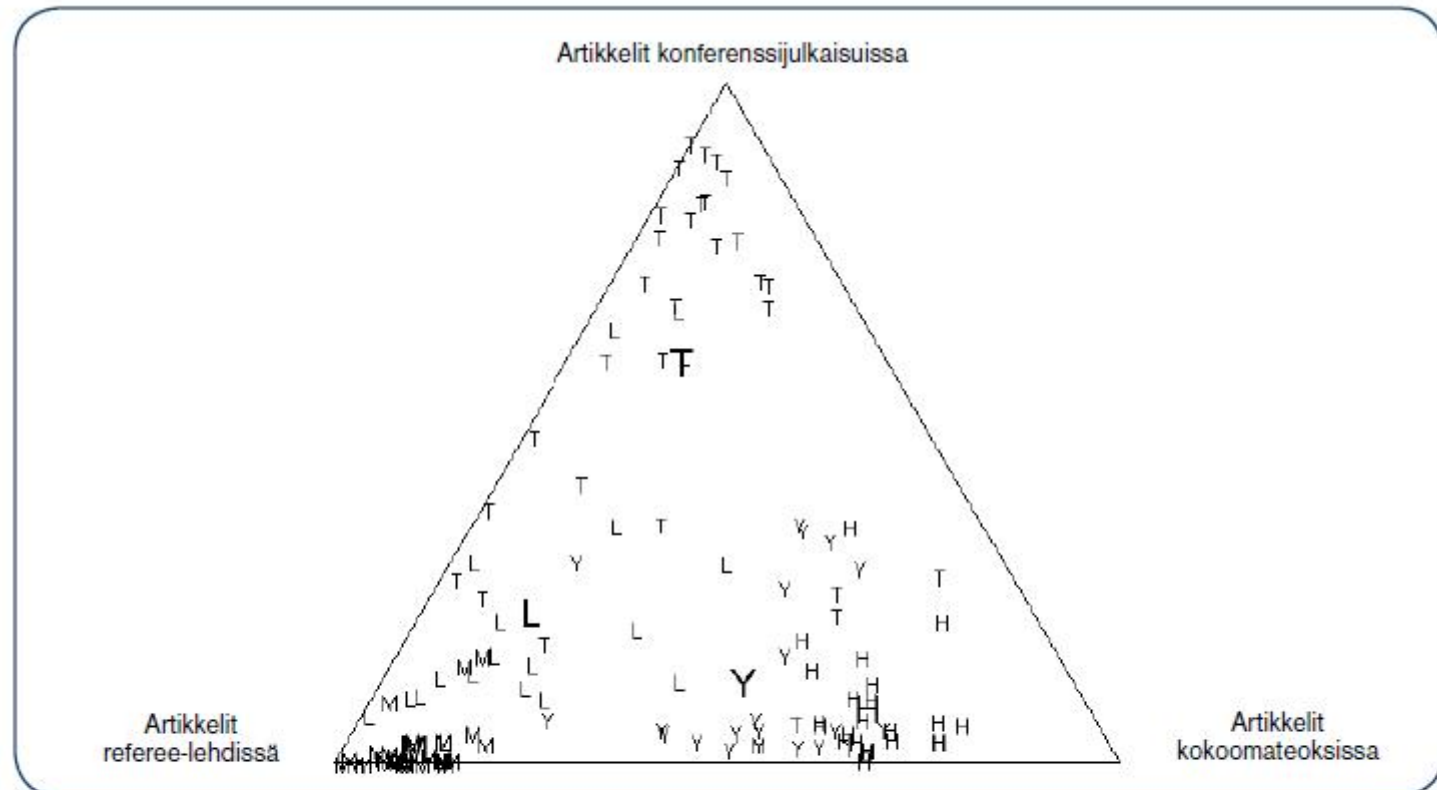
Olli Poropudas OPM

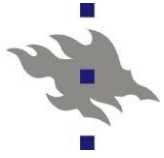

Julkaisukäytännöt eri tieteenaloilla

Hanna-Mari Puuska, Marita Miettinen TaSTI

Kuva 2.1 Tieteenalojen orientaatio lehti-, konferenssi- ja kokoomateosartikkelien julkaisemiseen (kolmiulotteinen pisteparvi, *ternary diagram*). Kirjainsymbolit kuvaavat julkaisumuotojen osuutta suhteessa muihin julkaisumuotoihin. Kukin symboli vastaa yhtä laitosta. Lihavoidut symbolit kuvaavat koko tieteenalan keskiarvoa. Mitä lähempänä symboli on kolmion kärkeä, sitä tyypillisempi kyseinen julkaisumuoto on suhteessa muihin julkaisumuotoihin. Kolmion kärjessä julkaisumuodon osuus on 100 %. (Mukana ovat ne laitokset tai osastot, joilla oli vähintään 100 julkaisua vuosina 1998–2005: L= luonnontieteet, n = 20; T = tekniikka, 30; M = lääketieteet, 27; Y = yhteiskuntatieteet, 22; H = humanistiset tieteet, 24)

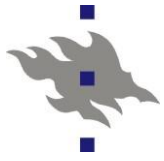
Julkaisutoiminnan vaatima työmäärä

Tarmo Rätty VATT

Taulukko 4. Työaikakertoimet, julkaisun vaatima kokonaistyömäärä viikkoina. Yhdistelmä liitteen 5 taulukoista 2 ja 3.

	Kotimainen				Kansainvälinen		
	Ref. artik.	Muu artik.	Mono-grafia	Yliop. sarja	Ref. artik.	Muu artik.	Mono-grafia
Eläinlääketiede	7	5			16	1	
Farmasia	5	4,5	90	5	36	6	22,5
Hammaslääketiede	6		30		7	7,5	
Humanistinen	6	4	52	4	12	6	100
Kasvatustiede	6,5	4	30	10	20	8	30
Kauppatiede	9	4	24	10	26	8	30
Luonnontiede	10	4			29	1	
Lääketiede		2			9		
Maa- ja metsätalous	20	10	25	8	30	15	30
Oikeustiede	6	4	52	5	8	4	110
Psykologia	15		8		19		41
Taideteollinen	10	7	52		30	12	
Tekniikka		4	24		15	8	
Teologia	16	2	40		4	1	150
Terveystiede	7		18		8	8	
Yhteiskuntatiede	7	4	49	12	20	10	100

Suosittelava kansallinen julkaisutyypiluokitus – osa käsitteenmäärittelyä

- A) Vertaisarvioidut tieteelliset artikkelit
- B) Vertaisarvioimattomat tieteelliset kirjoitukset
- C) Tieteelliset kirjat (monografiat)
- D) Ammattiyhteisölle suunnatut julkaisut
- E) Suurelle yleisölle suunnatut julkaisut
- F) Julkinen taiteellinen ja taideteollinen toiminta
- G) Opinnäytteet
- H) Patentit ja keksintöilmoitukset
- I) Audiovisuaaliset aineistot ja tieto- ja viestintätekniset ohjelmat

A Vertaisarvioidut tieteelliset artikkelit

■ A1 Alkuperäisartikkeli

Vertaisarvioidut alkuperäisjulkaisut kansainvälisissä tai kotimaisissa tieteellisissä aikakauslehdissä, joilla pitää olla ISSN-numero.

■ A2 Katsausartikkeli

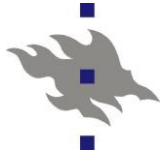
■ *Vertaisarvioidut katsausartikkelit kansainvälisissä tai kotimaisissa tieteellisissä aikakauslehdissä, joilla pitää olla ISSN-numero.*

■ A3 Kirjan tai muun kokoomateoksen osa

Vertaisarvioidut artikkelit tieteellisissä kokoomateoksissa, joilla pitää olla ISBN-numero.

■ A4 Artikkelit konferenssijulkaisussa

Vertaisarvioidut artikkelit tieteellisissä konferenssijulkaisuissa.

B Vertaisarvioimattomat tieteelliset kirjoitukset

■ B1 Kirjoitus tieteellisessä aikakauslehdessä

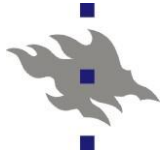
Vertaisarvioimattomat kirjoitukset kansainvälisissä tai kotimaisissa tieteellisissä aikakauslehdissä, joilla pitää olla ISSN-numero. Artikkelien lisäksi sisältää pääkirjoitukset, kirja-arvostelut, keskustelupuheenvuorot ja kommentit.

■ B3 Kirjan tai muun kokoomateoksen osa

Artikkelit tieteellisissä kokoomateoksissa, joilla pitää olla ISBN-numero.

■ B4 Artikkelit konferenssijulkaisussa

Artikkelit, jotka ovat ilmestyneet tieteellisissä konferenssijulkaisuissa.

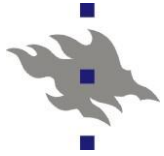
C Tieteelliset kirjat (monografiat)

■ C1 Kustannettu tieteellinen erillisteos

Myös esim. tieteellisten seurojen monografiasarjoissa ilmestyneet julkaisut, ei väitöskirjoja tai muita opinnäytetöitä. Monografialla täytyy olla ISBN-numero.

■ C2 Toimitettu kirja, kokoomateos, konferenssijulkaisu tai lehden erikoisnumero

Julkaisut joissa on myös omaa tieteellistä panosta (esim. johdanto tai esipuhe).

D Ammattiyhteisölle suunnatut julkaisut

■ D1 Artikkeli ammattilehdessä

Ammattilehdillä tarkoitetaan lehtiä, joiden pääasiallinen lukijakunta on alalle koulutettua ja soveltaa tietoa käytännön työssään. Usein kotimaisia lehtiä.

■ D2 Artikkeli ammatillisessa käsi- tai opaskirjassa tai ammatillisessa tietojärjestelmässä, taikka oppikirja-aineisto

Ammatillisilla käsikirjoilla tarkoitetaan käsikirjoja, joiden pääasiallinen lukijakunta on alalle koulutettua ja soveltaa tietoa käytännön työssään. Usein kotimaisia.

■ D3 Artikkeli ammatillisessa konferenssijulkaisussa

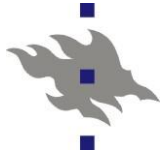
Artikkelit, jotka ovat ilmestyneet ammatillisissa konferenssijulkaisuissa.

■ D4 Julkaistu kehittämis- tai tutkimusraportti taikka -selvitys

Esim. sopimustutkimuksena tehdyt selvitykset.

■ D5 Oppikirja, ammatillinen käsi- tai opaskirja taikka sanakirja

Kustannetut oppikirjat tai sanakirjat.

E Suurelle yleisölle suunnatut julkaisut

■ E1 Yleistajuinen artikkeli, sanomalehtiartikkeli

Artikkelit, katsaukset ja pääkirjoitukset suurille yleisölle suunnatuissa julkaisuissa. Julkaisulla täytyy olla yhteys kirjoittajan työhön.

■ E2 Yleistajuinen monografia

Kustannetut ei-tieteelliset yleistajuiset teokset. Ei omakustanteita. Julkaisulla täytyy olla yhteys kirjoittajan työhön. Monografialla täytyy olla ISBN-numero.

F Julkinen taiteellinen tai taideteollinen toiminta

■ F1 Julkaistu itsenäinen taiteellinen teos

Julkaistu sävellys, julkaistu näytelmä, pysyvä julkinen taideteos tai muu itsenäinen taiteellinen teos.

■ F2 Julkinen taiteellinen teoksen osatoteutus

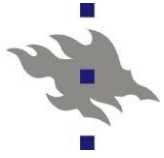
Osatoteutus / osakokonaisuus ryhmän julkisesta taiteellisesta teoksesta tai teoksen esityksestä (käsikirjoitukset, lavastukset, puvustukset, koreografiat, kuvasuunnittelu, visualisoinnit, valot tms.) tai muu produktio (mediatuotanto, verkkototeutus, taidekasvatusproduktio ym.).

■ F3 Julkinen taiteellinen esitys tai näyttely

Musiikin, näytelmän, elokuvan, performanssin, tanssiteoksen tai muun julkisen taiteellisen tai taideteollisen teoksen esitys tai näyttely

■ F4 Tuotantoon/hyödyntämiseen otettu malli tai suunnitelma

Visuaalinen suunnitelma, esimerkiksi tuotesuunnitelma, graafinen suunnitelma, ulkoasusuunnitelma, mallisto, pelit

G Opinnäytteet

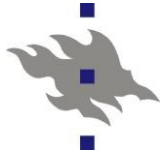
- **G1 Ammattikorkeakoulututkinto, kandidaatintutkinto**
- **G1 Pro gradu, diplomityö, ylempi amk-opinnäytetyö**
- **G2 Lisensiaatintyö**
- **G3 Monografiaväitöskirja**

Yliopiston sarjoissa ja yliopiston laitossarjoissa julkaistut monografiaväitöskirjat, kustannetut monografiaväitöskirjat tai omakustanteena julkaistut monografiaväitöskirjat.

- **G4 Artikkeliväitöskirja**

Julkaistut artikkeliväitöskirjat, merkitään vaikka väitöskirjan artikkelit olisi jo merkitty luokassa A.

H Patentit ja keksintöilmoitukset

- H Patentit ja keksintöilmoitukset

  - H1 Myönnetty patentti

    - Yksi kotimainen ja yksi ulkomainen.*

- H2 Keksintöilmoitus

I Audiovisuaaliset aineistot ja tieto- ja viestintätekniset ohjelmat

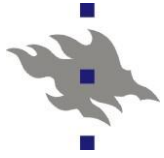
■ I1 Audiovisuaalinen aineisto

Sellaiset julkaistut audiovisuaaliset aineistot, joita ei julkaisun sisällön perusteella tilastoida muissa kohdissa. Esimerkiksi televisio- ja radio-ohjelmat sekä tutkimuksen tuloksia dokumentoivat audiovisuaaliset esitykset.

■ I2 Tieto- ja viestintätekninen ohjelma tai ohjelmisto

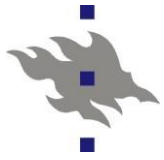
Kaupallisena tai vapaana ohjelmistona julkaistu tieto- ja viestintätekninen ohjelma tai ohjelmisto.

Ohjelmistoversiosta mukaan vain ensimmäinen, mikäli ohjelmisto ei ole merkittävästi muuttunut jälkimmäisissä versioissa.

OPM:n aikataulu

- Uusi tieteenalaluokitus (FOS-OECD) on jo käytössä.
Tiedot raportoidaan Tilastokeskuksen kautta KOTAan
- Julkaisutyypiluokitus ja siihen liittyvä lisäohjeistus julkaistaan vielä vuoden 2009 kuluessa.
- Uutta julkaisutyypiluokitusta sovelletaan vuoden 2010 julkaisujen raportoinnissa kaikissa korkeakouluissa.

OPM, CSC ja korkeakoulut yhteistyössä

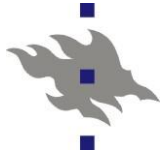
RAKETTI

RAKETTI – laaja yhteishanke

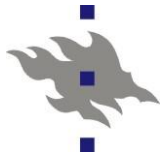
RAkenteellisen KEhittämisen Tukena Tietohallinto

- **Korkeakoulujen ja opetusministeriön** yhteinen tietohallintohanke, **Tieteen tietotekniikan keskus CSC** koordinoi
  - OPI - Korkeakoulujen opintohallinnon perusjärjestelmä
  - TUTKI - Tietohallinto tutkimuksen hallinnon tukena
  - KOKOA - Korkeakoulujen kokonaisarkkitehtuuri, tietohallinnon yhteistyön organisointi ja puitteet
  - XDW - Korkeakoulujen **yhteinen tietovarasto**, tietohallinto tukemassa tiedolla johtamista
  - **JURE-hanke Rakettiin 18.5.2009**

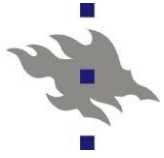
Valtakunnallinen julkaisurekisteri JURE

- JURE-hanke lisättiin Rakettiin toukok. 2009
Projektin tavoitteena kansallisten julkaisurekisteripalvelujen toteuttaminen.
- Ei rajoitu yliopistoihin tai OPM:n hallinnonalaan.
- JURE on osa TUTKI-osahanketta ja sen ensimmäisenä käynnistyvä palvelun toteuttamiseen tähtäävä projekti.
- Osa palveluista XDW-tietovarastohanketta laajentamalla.
- Kiireellinen!

- Tavoitteena toteuttaa KOTA- ja AMKOTA-tiedonkeruut **vuodesta 2011 eteenpäin** XDW tietovaraston avulla!

OPM laatii korkeakouluille tulosindikaattoreita, viisi pääryhmää

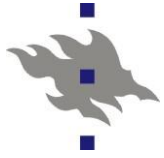
- Koulutus**
  - Kansainvälisyys**
  - Tutkimus, tutkimus- ja kehitystyö, taiteellinen toiminta**
  - Yhteiskunnallinen vuorovaikutus ja vaikuttavuus**
  - Voimavarat**
-
- Kukin pääryhmä on jaettu 3 – 6 alaryhmään**

Tutkimuksen indikaattoreiksi suunniteltu mm.

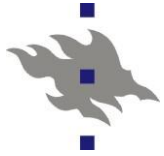
- Tuotetut *tutkimusjulkaisut*
- Julkaisujen saamat kv *viittaukset*
- *Open Access* julkaisujen osuus kaikista julkaisuista
- Kilpailutettu ulkopuolinen rahoitus
- Tieteellinen ja taiteellinen jatkokoulutus
- Kansainvälinen toiminta
  - Tutkijoiden liikkuvuus
  - Ulkomaisten osuus tutkijoista ja jatko-opiskelijoista
- Naisten osuus tohtorintutkinnoissa suhteessa naisten osuuteen ylemmissä korkeakoulututkinnoissa
- Naisten osuus professoreista

Lisää tehtäviä kirjastoille?

- Korkeakouluja ja sektoritutkimuslaitoksia arvioidaan
- Uusia bibliometrisia tuotteita ilmestyy markkinoille
- Rahat lisensseihin löytyvät pikaisestikin
- Htv:t irtoavat niukemmin, JURE:een nyt 0,5-1,0
- Kuka omaa riittävän bibliometrisen asiantuntemuksen?

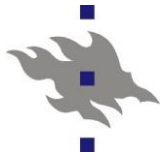
Ammatillisen osaamisen tueksi

- Lehden *Ethics in science and environmental politics*
2008 vol 8 no 1 teemanumero

The use and misuse of bibliometric indices in evaluating scholarly performance

<http://www.int-res.com/abstracts/esep/v8/n1/>

- Escape from impact factors
- Lost in publication: how measurement harms science
- Hidden dangers of 'citation culture'
- Benefitting from bibliometry
- Google Scholar as a new source for citation analysis
- Etc.

Hyvä säilyttää vähän etäisyyttä

